

Віктор ОСАДЧУК
майстер виробничого навчання з професії
«Електромонтер з ремонту та обслуговування
електроустаткування»
ДНЗ «Малинський професійний ліцей»

Узагальнений досвід роботи на тему:
«Вдосконалення умінь та навичок здобувачів освіти на уроках
виробничого навчання з професії «Електромонтер з ремонту та
обслуговування електроустаткування» шляхом використання
інтерактивних методів навчання»

«Мистецтво навчання є мистецтвом
пробуджувати в юних душах
допитливість і потім задовольняти її»

А. Франс

Актуальність досвіду

Сучасні тенденції розвитку суспільства висувають нові вимоги до людини, а це означає - й до освіти. Саме тому закладам професійної (професійно-технічної) освіти потрібні творчі, креативні професіонали, які вміють, не просто, працювати з людьми, з колективом, а й глибоко розуміють і знають свою роль у суспільстві, вміють використовувати набуті знання, вміння та навички на практиці, тобто професійно компетентні. Адже особливий акцент в даному напрямку - на необхідності запровадження компетентнісного підходу до підготовки робітничих кадрів, які мають вільно володіти своєю професією, орієнтуватися в суміжних галузях діяльності і бути здатними до професійного росту тощо.

У контексті вищезазначеного, профтехосвіта має на меті – виявити і формувати основні складові професійних компетентностей робітників, підготовку яких вони здійснюють. Не є винятком і підготовка робітників з професії **«Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування»** - це актуально, необхідно і користується попитом. Врахування факту щодо глобалізації, лібералізації, диверсифікації та екомодернізації ключовими факторами, що впливають на розвиток об'єднаної енергетичної системи та її екологічну ефективність та сприяє конкуренції.

Теоретична база досвіду

Віктор Захарович переконаний, що світовий енергетичний ринок є предметом широкого дослідження та аналізу експертів і практиків. Саме тому в полі зору майстра виробничого навчання є науковий інтерес щодо проблем розвитку світового енергетичного ринку. Так, у своїй роботі керується основами праць таких провідних вчених як: О. М. Суходоля, Ю. О.Копецька, О. В. Чернова, І. В.Морозова, І. В.Перевозова, А. Ж. Сакун, М. К. Майнка, А. Н. Златопольський, Т. В. Рамашандра, які ретельно вивчають еволюцію світового енергетичного ринку та позицію України на ньому.

Осадчук В.З. переконаний: безперервний розвиток економіки обумовлює високі темпи росту об'ємів електромонтажних робіт по спорудженню нових, розширенню, технічному переозброєнню і реконструкції діючих електроустановок та експлуатації існуючого електрообладнання, що передбачає надійність його безвідмовної, довговічної ремонтпридатної роботи і збереженість протягом всього періоду використання. Саме тому майстер виробничого навчання значну увагу приділяє питанню науково-технічному прогресу, який супроводжується кількісними і якісними змінами в області електротехніки і

електроенергетики, ростом потужності промислових і сільськогосподарських підприємств, що будуються, вдосконаленням існуючих і появою нових технологічних процесів, підвищенням енергоозброєності підприємств, широким впровадженням комп'ютеризації і автоматизації із застосуванням мікропроцесорної і мікроелектронної техніки - це сприяє вдосконаленню їх конструкцій: розширюється номенклатура устаткування, що випускається електротехнічною промисловістю, апаратів, приладів, електромонтажних конструкцій і матеріалів.

Враховуючи тенденції неупинного розвитку сучасного світу, Віктор Захарович доводить до відома здобувачів освіти спостереження з особистого досвіду, а саме: стан електроустаткування, що виконує функцію електропостачання, багато в чому визначає ефективність основного виробництва. Наприклад, вихід з ладу (відмова) устаткування системи електропостачання може спричинити небезпеку для життя людей, розлад складного технологічного процесу, масовий недовідпуск продукції і інший матеріальний збиток (вкрай необхідно, врахувати експлуатацію електроустаткування та забезпечити необхідний рівень його надійності впродовж терміну служби). Досвід роботи показав, що від якісного виконання електромонтажних робіт залежить рівень надійності устаткування, досягнення ним проектних техніко-економічних показників, а тому великого значення набувають роботи по монтажу устаткування (інженерна підготовка, організація, планування і керівництво електромонтажними роботами). І тільки фахівці знають системи обслуговування і ремонту устаткування, уміють організувати ефективну систему експлуатації устаткування з найменшими матеріальними витратами – це є вимоги до підготовки електротехнічних кадрів усіх рівнів кваліфікації.

Технологія досвіду

Мета досвіду полягає у вивченні та теоретичному обґрунтуванні проблеми пошуку ефективних шляхів удосконалення професійної компетентності здобувачів освіти під час використання **інтерактивних методів навчання** на уроках виробничого навчання з професії **«Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування»** з метою **вдосконалення умінь та навичок здобувачів освіти.**

Завдання досвіду:

- ✓ Опрацювати науково-методичну літературу з питань активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти на уроках виробничого навчання з професії **«Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування»**.
- ✓ Вивчити та адаптувати до власних умов різноманітні інтерактивні методи навчання (проблемне навчання, ігрові методи, методи стимулювання інтересу, методи самостійної роботи тощо).
- ✓ Розробити та апробувати на уроках виробничого навчання з професії **«Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування»** систему навчальних прийомів та вправ, спрямованих на активізацію пізнавальної діяльності та удосконалення професійних компетентностей здобувачів освіти.
- ✓ Продовжувати створювати дидактичні матеріали (картки, схеми, таблиці, презентації тощо), що сприятимуть вдосконаленню вмінь та навичок.
- ✓ Узагальнити та оформити результати досвіду роботи у вигляді звіту.

Основними ознаками педагогічної майстерності викладача є вимогливість та доброзичливість, доступне пояснення навчального матеріалу, вміння використання роботи на уроках і самостійної роботи здобувачів освіти, знаходження найбільш діючих засобів впливу на особистість.

Віктор Захарович постійно удосконалює форми і методи проведення уроків виробничого навчання з професії **«Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування»**, що сприяє активізації розумової діяльності, вмінь та навичок здобувачів освіти, в кінцевому результаті, кращому засвоєнню програмного матеріалу.

Під час пошуку шляхів підвищення ефективності уроку виробничого навчання Осадчук В.З. враховує головні виклики, а саме:

- колективний спосіб організації навчання й індивідуальний характер сприйняття інтелектуальної діяльності, удосконалення вмінь і навичок здобувачів освіти на практиці;
- організація прямого та зворотного зв'язку між майстром виробничого навчання і здобувачами освіти;
- реальний обсяг конкретного навчального матеріалу, який необхідно засвоїти в межах програми, з часом, необхідним для його вивчення та тривалістю уроку виробничого навчання.

Для підвищення та покращення навчального процесу майстер виробничого навчання ставить перед собою наступні завдання:

- 1) розвиває навички критичного мислення;
- 2) розвиває експериментальні навички;
- 3) розвиває творчі здібності;
- 4) виховує зацікавленість до використання вмінь і навичок на практиці.

Для досягнення поставлених завдань по удосконаленню вмінь та навичок здобувачів освіти на уроках виробничого навчання з професії «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування» шляхом використання інтерактивних методів навчання Осадчук Віктор Захарович проводить уроки виробничого навчання у сучасній лабораторії на 28 робочих місць, яка має автоматизований пульт керування на кожне робоче місце з необхідним захистом, якому є можливість надати напругу 380-220-36 В.

Неабияким досягненням здобувачів освіти у співпраці з майстром виробничого навчання є виготовлення діючих макетів і стендів (автоматичні схеми дистанційного управління, захисту і пуску електрообладнання і апаратури).

Макети являють собою розміщення найновіших засобів пуску і захисту електричних двигунів і інших електротехнічних приладів і обладнання.

Силами здобувачів освіти попередніх випусків, під керівництвом майстра виробничого навчання побудовано полігон, який має вигляд лінії електричних передач різної напруги в мініатюрі та трансформаторну підстанцію від 04 до 35 кВт з метою удосконалення умінь та знань з професії електромонтера, як практичних, так і теоретичних.

Таким чином, інтерактивний - здатний до взаємодії, діалог при організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету - створити комфортні умови навчання, за яких кожен здобувач освіти відчуває свою успішність та розумову спроможність - це дає

можливість, не просто удосконалювати власні професійні вміння і навички, а й вчить бути

демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати продумані рішення. Використовуючи інтерактивні форми навчання, Віктор Захарович готує молодих людей до життя, громадянської активності в суспільстві. Саме його уроки виробничого навчання надають можливість здобувачам освіти відпрацьовувати основні пізнавальні та громадянські вміння, самостійно мислити і діяти, а також взаємодіяти всім учасникам педагогічного процесу.

Ефективними, в даному випадку, Віктор Захарович вважає створення проблемних ситуацій на уроках виробничого навчання та їх аналіз, бо переконаний, що це є важливий резерв формування у здобувачів освіти знань, умінь, інтелектуальних, волевових і емоційних рис, що дозволять їм вільно і ефективно діяти в подальшому в нестандартних умовах праці. Здобувач освіти більше розуміє типові проблеми та функції, які йому доводиться виконувати для комплексного засвоєння навчального матеріалу, а використання реальних ситуацій в навчальному процесі - це важливий засіб встановлення взаємозв'язків між предметами професійно-теоретичної, професійнопрактичної та загальноосвітньої підготовки.

Доведено: використання проблемних (виробничо-технічних) ситуацій можливе на всіх етапах уроку виробничого навчання, де вони мають свої особливості, які зумовлюються функціями та організацією етапу уроку, особливостями дидактичної побудови самих виробничо-технічних ситуацій. Такі ситуації майстер виробничого навчання бере із життя, під час стажування педагогічних працівників та виробничої практики здобувачів освіти. Розв'язування технологічних задач або виробничих ситуацій під час вступного інструктажу дуже ефективно для «проживання» у цій ситуації, а також з метою перевірки опорних знань, умінь і навичок учнів, необхідних для проведення наступних структурних елементів уроку. За 7-10 хвилин актуалізації майстер активізує знання й уміння здобувачів освіти, необхідні для вивчення основних виробничих прийомів та здійснити мотивацію на вивчення усієї теми.

В своїй роботі зі здобувачами освіти, Осадчук В.З. ефективно використовує задачі щодо створення ситуації «нового», з питань найбільш раціонального використання обладнання, вибору інструменту, пристосувань, режимів, матеріалів, технології виконання навчально-виробничого завдання (сприяє розвитку у здобувачів освіти здатності аналізувати свою роботу, знаходити причини помилок та способи їх усунення, заохочувати до творчого, раціоналізаторського підходу щодо виконання завдань, привчати до постійного використання навчально-технологічної документації).

Широко використовує наставник і ситуаційні виробничі завдання, які вирішують вихованці індивідуально або колективно (3-5 осіб). Після виконання завдань спільно проводиться колективне обговорення ходу та результатів роботи.

Варто відзначити, що Віктор Захарович суттєвою умовою правильного ходу вирішення ситуаційних задач вважає теоретичне обґрунтування кожної дії, кожної операції. Адже здобувач освіти повинен діяти не інтуїтивно, а користуватись теоретичними положеннями, нормативними вимогами чи обґрунтовувати свої інтуїтивні дії теоретично. Цікавим та дієвим є заключний етап при аналізі виробничих ситуацій та вирішенні ситуаційних завдань (форма проведення: урок-«наукове дослідження», який передбачає підведення підсумків: аналіз майстром виробничого навчання дій здобувачів освіти, результатів роботи, відзначення допущених помилок і оцінювання їх знань).

Результати розв'язання технологічних задач або виробничих ситуацій майстер виробничого навчання висвітлює під час проведення лабораторно-практичних занять, виробничої практики. У кожній технології замість того, щоб давати прямі вказівки, нехай навіть у м'якій формі, Осадчук В.З. підводить здобувачів освіти до самостійного правильного вибору, щоб вони самі запропонували те, що він збирався їм сказати. Багаторічний досвід роботи довів, що людина, яка сама прийняла рішення, завжди буде трудитися краще і продуктивніше.

Досвід роботи показує ефективність раціонального поєднання традиційних та інтерактивних методів роботи для заохочення та пізнавальної активності здобувачів освіти до обраної професії, шліфуючи в кожному з них професіоналізм.

Хочемо відмітити, що педагогічна діяльність кожного педагогічного працівника неможлива без безперервного самоудосконалення, роботи з літературою, методичними рекомендаціями. Саме цієї притримується і Віктор Захарович, адже велику допомогу в теоретичному плані надала можливість набути на курсах підвищення кваліфікації при БІНПО .

ВИСНОВОК

Про результати роботи майстра виробничого навчання Осадчука В.З. свідчить те, що кількість бажаючих, які мають намір отримати професію **«Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування»** з кожним роком збільшується.

Уроки виробничого навчання з даної професії мають значний потенціал для формування професійних компетентностей здобувачів освіти. Саме це і є ефективним під час роботи над темою **«Вдосконалення умінь та навичок здобувачів освіти на уроках виробничого навчання з професії «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування» шляхом використання інтерактивних методів навчання»**, адже використання сучасних методів і технологій навчання, активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти, забезпечення практичної спрямованості навчання сприяють розвитку критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, комунікативних навичок та вміння працювати в команді.

Вони дають змогу:

- диференціювати та індивідуалізувати процес навчання,
- формують внутрішню мотивацію до активного сприйняття, засвоювання та передачі інформації,
- сприяють формуванню комунікативних якостей здобувачів освіти,
- активізують розумову діяльність,
- удосконалюють професійні уміння та навички.

Таким чином, безумовно, інноваційні технології навчання, зокрема. інтерактивні форми навчання - шлях до підвищення якості професійної освіти, зацікавленості здобувачів освіти у навчанні.

Узагальнений досвід роботи майстра виробничого навчання Осадчука Віктора Захаровича на тему **«Вдосконалення умінь та навичок здобувачів освіти на уроках виробничого навчання з професії «Електромонтер з ремонту та обслуговування електроустаткування» шляхом використання інтерактивних методів навчання»** розглянуто, обговорено та схвалено на засіданні методичної комісії педагогічних працівників з професії «Електромонтер з ремонту та обладнання устаткування» (протокол №6 від 30.01.2025) та педагогічною радою (протокол засідання педагогічної ради ДНЗ «Малинський професійний ліцей» № 2 від 20.02.2025 р.).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бородієнко О. В. Коучинг як інноваційна технологія особистісно-розвивального навчання: особливості застосування в професійному навчанні / О. В. Бородієнко, Л. В. Музичко // Молодий учений. – 2015. – № 2 (4). – С. 22– 25.
2. Горук Н. М. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів / Н. М. Горук // Проблеми підготовки сучасного вчителя. – 2015. – № 11. – С. 99– 104.
3. Хмельницька О. С. Коучинг як сучасна технологія підвищення ефективності / О. С. Хмельницька // Молодий учений. – 2017. – № 6. – С. 315– 319.
4. Використані міркування С. М. Романової щодо впровадження освітнього виду інтерактивної форми навчання у навчальний процес вищої школи. - Інтернет-ресурс www.nbu.gov.ua/portal (дата звернення 05.12.2024)